

Politik Bilim

Sanayimizin Dünya ARGE'sinde Yeri...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

ARGE harcamaları karşılaştırmalarında ön sıraları alan firmalar ait oldukları ülkeler için de bir güç göstergesidir.

Geçen hafta, **TKB-ESAM**'ın sanayimizle ilgili analizinden söz ederken, 'Sanayimizin, ARGE faaliyetleri açısından dünyadaki yeri nedir?' sorusu aklıma takıldı. Avrupa Komisyonu'nun 2004'ten beri hazırlayıp yayımladığı "2011 EU Industrial R&D Investment Scoreboard" a baktım. İsterseniz, orada ortaya konan bulgulara bir kez de birlikte göz atalım:

ARGE yatırım harcamalarında 2010'nun dünya birincisi (parantez içindeki rakamlar 'milyar Avro' olarak ARGE yatırım harcamalarını gösteriyor), İsviçre'nin Roche (7,18) firmasıdır. İkincisi bir AB firması: Volkswagen (6,26)... Bu ikisi dışında ilk onda, beş ABD firması var: Pfizer (7,02), Microsoft (6,74), Merck US (6,40), General Motors (5,19) ve Johnson & Johnson (5,10)... Japonya ve Güney Kore'den birer, İsviçre'den bir firma daha var; bunlar sırasıyla: Toyota (6,67), Samsung (6,18) ve Novartis (6,02)...

Sıralamaya giren 96 firmadan her biri, 2010'da bir milyar Avro'nun üzerinde ARGE yatırımı yapmış; bunlardan 28'i AB firması... Bu 96'nın 50'sinin harcamasıysa iki milyar Avro'nun üzerinde ve bunların içinde 15'i AB; 18'i ABD, 13'ü Japon firması...

İlk 100 firma ARGE yatırım harcamalarında dünya toplamının %58'ini; bunların ilk 50'si ise, toplam 193,71 milyar Avro ile dünya toplamının %42,5'ini gerçekleştirmiş...

İlk 50'ye giren 15 AB firmasından 5'i otomobil ve parçaları sanayiinden; 4'ü farmasötikler; 4'ü de bilişim (enformasyon ve telekomünikasyon) teknolojileriyle (BT) ilgili sanayilerden... İlk 50'deki AB dışı firmalardansa 17'si BT ile, 10'u farmasötikler ve biyoteknoloji ile ilgili sanayilerden; 6'sı da otomobil ve parçaları sanayiinden... Dünyada sanayi ARGE'sinin hangi sektörlerde yoğunlaştığını gösteren çarpıcı bir fotoğraf...

Sıralamaya giren 1400 firmanın yaptığı toplam 455,9 milyar Avro'luk ARGE harcamasının ülkelere göre dağılımıysa şöyle: ABD %35,1; AB %29,0 (bunun içinde tek başına Almanya'nın payı %10,1); Japonya %21,7; İsviçre %4,5; Güney Kore %3,0; Çin %1,7; Tayvan %1,6; Avustralya %0,5; diğerleri %2,9... Bu da dünya coğrafyasında ARGE'de hangi ülkeler önde koşuyor, onun fotoğrafı...

1400 firmanın yaptığı ARGE harcamasının %50,8'i yukarıda işaret edilen üç sektöre ait... Ayrıca, 2004'ten bu yana, son sekiz yıldır sıralamaya giren firmalar arasındaki ARGE harcamaları dağılımı da gösteriyor ki, AB firmaları, ARGE yoğunluğunun orta-yüksek olduğu sektörlerdeki uzmanlıklarını güçlendirirken, ABD firmalarıysa ARGE yoğunluğunun yüksek olduğu sektörlerdeki güçlerini artırmaktadırlar. '*R&D Investment Scoreboard*'ta deniyor ki, "Bu gidişat, ABD ile AB arasında kemikleşen yenilikçilik (inovasyon) açığı ile ilgilidir."

Bu özetlemede hiç adımız geçmediğine göre, bizim sıralamaya girip giremediğimizi muhakkak merak etmişsinizdir. Neyse ki, raporun sonuna 1000'er firmalık iki tablo koymuşlar. Birincisi bizi ilgilendirmiyor; AB'nin kendi içinde bir sıralama... İkincisi, AB ülkeleri dışında kalan ülke firmaları arasında bir sıralama: Orada Türkiye'den dört firma yer almış: **Koç**, 2010 yılındaki 117,94 milyon Avro'luk ARGE harcamasıyla (ARÇELİK'e ait olsa gerek) 396; **TOFAŞ** 671; **Vestel Elektronik** 692; **Ford Otomotiv** 879. sırada... Eğer AB ülkelerini de işin içine katarak bir sıralama yapılırdı, kaçınılmaz olarak gelirdik, bilemeyeceğim.

Aslında sanayi firmaları arasındaymış gibi gözükken bu sıralama ülkelerin teknolojide nerede olduklarının açık göstergesidir. Böylece biz de, sâdece Türkiye'deki firmaların değil, Türkiye'nin de teknolojideki yerini öğrendik ama bu arada, Ortadoğu'da sağa sola horozlanırken hangi teknoloji gücümüze güvendiğimizi de daha fazla merak eder olduk...

CBT. 20 Nisan 2012